Мәктәп туры

РУС ТЕЛЕНДӘ БЕЛЕМ БИРҮ ОЕШМАЛАРЫНЫҢ
ТАТАР ТӨРКЕМНӘРЕНДӘ БЕЛЕМ АЛУЧЫ УКУЧЫЛАР ӨЧЕН
ТАТАР ТЕЛЕННӘН ОЛИМПИАДА БИРЕМНӘРЕ
(2023-2024 нче уку елы)
11 нче сыйныф

Үткәрү вакыты – 120 минут
Максималь балл – 46

I. Тестлардан дөрес җавапны билгеләгез.

1. Тартыкларның чиратлашуы күзәтелгән сүзне билгеләгез. **(2 балл)**
   а) Гаяз
   ә) агач
   б) тигез
   в) күзлеге

2. Архаизмны билгеләгез. **(2 балл)**
   а) ясак
   ә) мәктәп
   б) мәктүп
   в) чирү

3. Җөмләдәге ясалма сүзнең санын билгеләгез. **(2 балл)**
   Эшне башлама, башласаң ташлама. (Мәкаль).
   а) 1
   ә) 2
   б) 3
   в) 4

4. Җөмләдәге фигыльнең төркемчәсен билгеләгез. **(2 балл)**
   Озын колак алдан ишетер. (Мәкаль).
   а) сыйфат фигыль
   ә) хәл фигыль
   б) хикәя фигыль
   в) шарт фигыль

5. Кисәкчәне билгеләгез. **(2 балл)**
   а) дөм
   ә) әмма
   б) вә
   в) бугай

6. Җөмләнең иясен билгеләгез. **(2 балл)**

Тырышкан тамчы таш тишкән. (Мәкаль).

а) тырышкан
ә) тамчы
б) таш
в) тишкән

7. Җөмләдәге хәлнең төрен билгеләгез. **(2 балл)**

Бүре бар дип урманга бармый тормыйлар. (Мәкаль).

а) сәбәп хәле
ә) максат хәле
б) рәвеш хәле
в) урын хәле

8. Җөмләдәге иярчен компонентның мәгънә ягыннан төрен билгеләгез.**(2 балл)**

Кем башлаган, шул бетерергә тиеш. (Мәкаль).

а) иярчен ия җөмлә
ә) иярчен хәбәр җөмлә
б) иярчен шарт җөмлә
в) иярчен рәвеш җөмлә

II. Теоретик бирем.

Төшеп калган сүзләрне языгыз. **(6 балл)**

Рус-европа телләреннән кергән алынма сүзләрне шул телдәгечә язу – _____________ принцип була. Исемнәрдә күплек сан, иркәләү-кечерәйтү кушымчалары _____________ кушымчалары дип йөртелә. Зат-сан белән төрләнми торган фигыльләр _____________ фигыльләр дип атала. Сүз алдыннан да, сүз артыннан да килә торган кисәкчәләр _____________ языла. Аергыч – исемгә, ә тәмамлык _____________ ияртә. Теркәгечле һәм _____________ тезмә кушма җөмлә була.

III. Гамәли-иҗади бирем.

1. Текстны татар теленә тәрҗемә итеп языгыз. **(12 балл)**

Дельфины «разговаривают» между собой и очень дружны. Они помогают не только друг другу.

Дельфины выносили на берег тонущих моряков.

В Австралии дельфин плыл впереди корабля и указывал путь между опасными рифами. А один дельфин каждый день ждал у берега мальчика и перевозил его на спине в школу.

Люди решили никогда не охотиться в море на дельфинов. (Г. Снегирев).

2. “Туган илем сулыклары” дигән темага 12 җөмләдән торган бәйләнешле текст языгыз. **(12 балл)**